

HYLLEBORD: Hylla fra den gamle peisen er fortsatt pyntet.

GULVBELEGG: Kjøpt inn til Gudruns konfirmasjon i 1952.

Gudrun Håvelsrud (74)

- Pensjonist etter arbeidsliv på kjøkken og kafé. Som mange 17 åringer begynte arbeidslivet på turisthotell i Valdres. Men samtidig reiste man hjem for å hjelpe til der en hørte heme.
- To år i Danmark som barnepike og gikk på kurs i matlaging.
- 5 barn, 10 barnebarn og ett oldebarn.

Gudrunns tidsre

På Søndre Dyvesvevolden i Nordre Land er ikke framskrittet fra 1950-tallet, med vask og springvann på kjøkkenet, modernisert med bad og innedo. Gudrun Håvelsrud (74) har holdt barndoms hjemmet i hevd slik det var da hun overtok for 20 år siden.

Tekst og foto:
Inger Christine Arstad

Tidsreise når man trækker over dørstokken på Søndre Dyvesvevolden leder tanken tilbake til 1950-tallet. Utslagsvasken i kjøkkenet er på plass. Gangen med trappa opp til soverommene er nymalt, grønn – ikke i dagens «kaffe latte»-farge. Kjelene som henger i det kalde spiskammerset forteller om et nøkternt og praktisk hverdagsliv.

Interiøret i stua er verken supplert med IKEA-møbler, arvegods eller nostalgiske kupp fra auksjoner eller loppemarkeder. Alt står slik det var når Gudrun overtok for 20 år siden.

– Jeg prøver å holde hemet akkurat sånn det har vøri støtt. Mor var opptatt av å bevare, alt skulle passes godt på. Det skulle være som det var og man skulle være fornøyd, forklarer Gudrun.

Gammelt

Våningshuset på bruket Søndre Dyvesvevolden var opprinnelig ei lita stue fra tidlig på 1800-tallet. Onkelen til Gudruns oldefar kjøpte stedet i 1887. Han var barnløs, derfor ble det bestefaren, som vokste opp på nabogarden, som overtok. Omtrent ti år før Gudrun ble født, flytta bestefaren til naboeiendommen og foreldrene tok over bruket. For å huse ungeflokken bygde de på gang og andre etasje med tre soverom – og slik står huset i dag.

Stua ble ikke brukt så mye. Men da yngstedattera Gudrun skulle konfirmeres i 1952, ble nye vinduer satt inn. Samtidig ble veggen mellom stua og kammerset ble tatt bort og rommet ble lyst og fint. Den umalte gulvplanken ble erstattet av golvbelegg.

– Far kjøpte belegget på Dokka. Jeg husker de rulla det ut. Det var så fint, synes jeg, sier Gudrun.

Kvinneliv

Da Gudrun var ung, ble bruket drevet av tre par kvinnehender; mora og de to søstrene tok seg av dyrestell og inneliv mens faren lå ute i skogen på jobb. For å hente

TUNET: Søndre Søndre Dyvesvevolden i Nordre Land.

vann og parafin nede i dalen om vinteren, kjørte de kjelke. Med bilvegen som kom på 1950-tallet ble det enklere få tak i ting. I 1947 kom strømmen.

– Selvsagt var det trølsomme dager. Men jeg har mange gode minner også. Jeg er glad for å kunne se tilbake på plassen jeg har vokst opp, sier Gudrun Håvelsrud.

Samlingssted

Da Gudrun vokste opp, bodde det 13 barn i «Juvsvbygda» i Nordre Land. Selv om vegen i dag avsluttes med parkeringsplass rett utenfor døra, er det bare noen få eldre innbyggere igjen. Gudrun Håvelsrud er fritatt for boplikt. Hun overnatter sjelden. Men hver vår og høst samler hun slekta til vasking og pynting av stue, kjøkken og soverom. Mellom fjøs og uthus, på nyslått plen og i velstelt hage har unge og eldre myldret på søskenbarntreff.

– Jeg vil at Dyvesveen skal være et samlingssted for familien. Vi skal leve enkelt her. Greie oss slik det er. For meg er det viktig at plassen blir stående og tatt vare på. Slik kan barn og barnebarn se hvordan det var før, smiler Gudrun Håvelsrud.

Kjærringråd

Råd for å bevare et hus som en ikke tilbringer så mye tid i:

1. Vask ned vår og høst selv om du ikke bruker huset.
2. Pass på det du har. Reparer i stede for å kjøpe nytt.
3. Vær flere i familien sammen når dere gjør i stand, og gjør det til en mimerstund.

Levende hus

«Byggeskikkbegrepet kan tolkes ut fra et tredelt mønster hvor byggeskikken sier noe om hvordan husene ser ut, hvordan de er utformet. En annen side ved byggeskikken er å se hvordan livet i husene var, hvorledes de ble bebodd og brukt. En tredje tolking ved byggeskikken er husenes endring gjennom tidene. For å forstå dette må vi prøve å sette oss inn i tidligere tiders livsformer og mønstre. Byggeskikken er en kontinuerlig prosess, ikke en statisk tilstand. Dessverre får vi ikke alltid dette inntrykket når vi besøker de norske folkemuseene og bygdetunene. Her formidles ofte et statisk bilde av den lokale bygdeskikken. Museumshusene er gjerne tilbakeført til det «opprinnelige» og sporene etter påbygninger og andre endringer er forsøkt skjult. Store, halvgamle vinduer er erstattet av mindre rekonstruksjoner, eller vindusåpninger som ikke har vært der fra først av, er kubbet igjen. Jernkomfyren som for hundre år siden ble satt inn i en eldre peis, er fjernet, osv. Det er derfor ikke

JERNOVN: Peisen ble murt igjen og erstattet med jernovn.

lenger mulig for publikum å «lese» husets historie, selv om det i og for seg kan være lettere å forstå hvordan boligforholdene har vært på et visst tidspunkt. Verre er det at de rekonstruerte og tilbakeførte museumshusene er ribbet og fratatt liv, slik at vi ikke opplever at det har bodd folk der. Gamle hus som fortsatt er i bruk og som

ikke er tilbakeført, kan derfor være vel så interessante som historiske dokumenter. De kan gi en annen følelse av historie og at «her har det levd mennesker». Sitat fra A.L. Christensen: *Den norske byggeskikken* 1996 s. 22)

ise

ANDRE ETASJE: Gudrun Håvelsrud i trappa som foreldrene bygde. Den opprinnelige grønnfargen fra 1950/60-tallet er bevart.

KJØKKENMILJØ: Også kjøkkenet er beholdt slik det så ut da Gudrun Håvelsrud var ung.

KOKEBOKA: Gudrun baker fortsatt flatbrød og lefser i kjøkkenet der hun vokste opp.

SPISKAMMERS: Både kjelene og den gamle vaskemaskina har stått i huset fra de var nyinnkjøpte.

GAMMEL: Våningshuset er opprinnelig ei stue fra tidlig på 1800-tallet.

WWW.KJÆRRINGRÅD.INFO

- Hvem skal definere hvordan vi viderefører kulturarven?
- Nettverket skal gi kompetanse og relasjonsbygging.
- Nettverket ble etablert i mai, 2008 og nå er nesten 50 kvinner medlemmer. Nettverket
- «Kjærringråd» har temakvelder, fagekursjoner, lokale prosjekter og

nettverkspost. Gjennom å delta knytter du viktige kontakter for inspirasjon, samarbeid og utvikling!

- Gjennom artikkelserien vil Oppland Arbeiderblad presentere lokale kvinner som har bidratt til både stedsutvikling og bevaring gjennom sitt bygningsvern.

Adresse:
Kjærringråd
Kvinnovasjon, Landsbyen næringshage
Jevnakerveien 3, 2870 Dokka
Tlf. 61 11 83 33
E-post: post@kjærringrad.info